

Wethouder Elfrink kreeg, bij wijze van officiële overhandiging, het nummer één van het American footballveld overhandigd. De cijfers en lijnen zijn handmatig uitgesneden en worden er opnieuw in geplakt.

Arnhems American footballveld veiligste ter wereld

Combikunstgrasveld voldoet aan verschillende kwaliteitsnormen

Om extra parkeerruimte voor Ziekenhuis Rijnstate mogelijk te maken werd een natuurgrasveld op het naastgelegen sportcomplex gecompenseerd met een Fifa Two Star-kunstgrasveld dat ook geschikt is voor American football. Het is voor het eerst dat een American football-kunstgrasveld aan veiligheidsnormen wordt getoetst. Hoe bracht dit veld het er vanaf?

Auteur: Guy Oldenkotte

omgeving en is een grote werkgever. Dat brengt problemen met zich mee die hier geweldig zijn opgelost. Normaal kent sport een winnaar en een verliezer, maar hier is iedereen winnaar,' aldus Elfrink.

Jankees Cappon erkende, namens het ziekenhuis, dat ook hij blij was dat de partijen elkaar hadden gevonden. 'Vernieuwend bezig zijn en samenwerking is erg belangrijk voor ons. Niet alleen in de context van het ziekenhuis, maar ook met de partijen om ons heen.'

Kwestie van geven en nemen

Hoewel het Voetbalvereniging VDZ was die een veld moest inleveren, is het de American footballclub Arnhem Falcons die de belangrijkste begunstigde is van het nieuwe kunstgrasveld. 'VDZ beschikt al over twee kunstgrasvelden, maar dat was net niet voldoende,' licht Carlo van der Kraan namens de gemeente Arnhem toe. De vereniging is niet groot genoeg voor een derde kunstgrasveld, maar kwam, door het inleveren van een veld, speelruimte tekort. 'Het grasveld bij Arnhem Falcons kon de extra belasting die het zou krijgen echter niet aan. Daarom is besloten om hun grasveld te vervangen door een kunstgrasveld. Dat veld wordt nu bekostigd met de opbrengsten van de verhuur van de parkeerplaats waar eerst het natuurgrasvoetbalveld op lag.' De aanleg van het veld is dus niet ten koste gegaan van het budget voor sportverenigingen elders in Arnhem.

Het gekozen kunstgrassysteem heeft veel weg van een kunstgrasveld voor voetbal. Beide clubs kunnen er nu samen gebruik van maken. Maar VDZ heeft speciale dispensatie moeten vragen van de KNVB om op het veld te mogen spelen. 'Het American footballveld is groter, dus moeten we voor voetbal gebruikmaken van verplaatsbare doelen. Daarvoor heb je echter toestemming van de voetbalbond nodig,' geeft Van der Kraan als voorbeeld. Maar de regelgeving gaat nog verder. 'De regels van de KNVB staan niet toe dat het eerste team wedstrijden speelt op kunstgrasvelden waar markeringen op staan van andere sporten. Bovendien moeten de lijnen wit zijn, terwijl de lijnen voor voetbal hier zijn uitgevoerd in geel. Voor de andere teams in de club gelden die KNVB-regels echter niet. Daarom speelt het eerste team z'n wedstrijden op een van de overige kunstgrasvelden en hebben we toestemming gekregen om de overige teams op dit veld te laten spelen,' aldus Van der Kraan.

Omdat het veld ligt op het deel van het sportcomplex dat voornamelijk door Arnhem Falcons wordt gebruikt, had de American Footballclub de eerste keus. 'Wij gaven er de voorkeur aan om de lijnen voor ons spel uit te voeren in wit,' licht Michiel van Rijswijk namens Arnhem Falcons toe. De vereniging heeft z'n keuze vooral laten ingeven door de keuzes die gemaakt zijn door de grote broers in de VS. 'In Amerika spelen zeven van de tien teams in de hoogste klasse op eenzelfde veld. En bij hen zijn de lijnen allemaal wit,' licht Van Rijswijk toe.

De vezellengte is langer dan een standaard kunstgrasveld voor voetbal

Bijzonder veld

Zoals Michel van Rijswijk van Arnhem Falcons al eerder aangaf, is de gekozen constructie erg populair in de VS. Het veld in Arnhem is voor Nederland in meerdere opzichten bijzonder. De FieldTurf Optimum 65 RGF-mat is zeer dicht getuft. Er wordt gebruikgemaakt van een combinatievezel met een vezellengte van 65 mm. Daarmee is de vezellengte langer dan een standaardkunstgrasveld voor voetbal. 'Bovendien is het systeem voorzien van een 15 mm shockpad in verband met de veiligheid. De American footballspelers kunnen nu dus comfortabel vallen,' zegt Rob Heusinkveld van FieldTurf AAsportsystems. Ondanks de poolhoogte van 65 mm blijft de vrije vezelhoogte gelijk aan die van traditionele kunstgrasvoetbalssystemen om ook een goed balgedrag conform Fifa-normen te garanderen.

De laag instrooizand is dikker dan welke wordt aangebracht voor voetbal. 'Dit is om voldoende stabiliteit voor de American footballspelers te realiseren.'

Volgens Carlo van der Kraan is ook de keuze voor instrooi materiaal zorgvuldig overwogen. 'Voor het veld hebben we gekozen voor cryogeen SBR-granulaat. Dat stinkt minder en geeft minder stof.' Elders in deze editie van *Fieldmanager* gaan we ook al nader in op de voordelen van cryogeen SBR ten opzichte van gewoon SBR.

Vakmanschap is meesterschap

Het leggen van de mat wordt door FieldTurf AAsportsystems overgelaten aan de firma Henitech. Voor Ron de Vlieger van Henitech is

het veld in Arnhem een uitdagende klus. 'Het is de eerste keer dat we een veld bouwen dat voor zowel American football als voetbal wordt gebruikt,' zegt De Vlieger. 'Omdat er veel lijnen en cijfers in moeten worden aangebracht, is het een klus die nauw luistert.' Voor de cijfers is een mal gemaakt volgens het speciale lettertype dat Arnhem Falcons heeft aangegeven. De cijfers worden handmatig uitgesneden om vervolgens in wit opnieuw te worden aangebracht. Ook de lijnen worden handmatig aangebracht. 'Zo zijn ze beter zichtbaar dan wanneer we ze erop spuiten,' verklaart Van der Kraan waarom de optie waarmee het voetbalveld minder andere belijning zou hebben gehad, niet is overwogen. Kunstgras heeft als 'voordeel' dat sommige lijnen er vanuit de fabriek al in kunnen worden aangebracht, maar in Arnhem is daar geen sprake van. 'Nee,' zegt De Vlieger. 'Alleen door de lijnen er handmatig in te leggen krijg je ze echt recht.' Ondanks dat het veld in Arnhem veel vergt van de leggers van de mat, verlopen de werkzaamheden voorspoedig. Toch hoopt De Vlieger dat de temperatuur nog even aantrekt. 'Het is te vochtig om het granulaat nu aan te brengen,' zegt hij wijzend op de zon, die nauwelijks over de bomenrand komt van de bossen rondom het veld. Diezelfde bomen zullen voor Carlo van der Kraan straks ook een uitdaging gaan vormen. 'Ja, ik verwacht dat wij het hier erg druk gaan krijgen met het bladrij houden van het veld.' De gemeente Arnhem heeft een klein team eigen medewerkers gestationeerd op het complex. 'Wij voeren nog altijd alles zelf uit.' Van der Kraan kiest er niet alleen voor om het klein onderhoud zelf te doen, ook het groot onderhoud zal de gemeente zelf gaan uitvoeren. 'We hebben vanwege de garantievoorzaken afgesproken dat FieldTurf AAsportsystems de komende tien jaar tenminste éénmaal per jaar de conditie van het veld komt controleren.'

Testen, maar hoe?

FieldTurf AAsportsystems komt dus jaarlijks controleren of het veld voldoet aan de garantievoorzaken. Aan voorwaarden waaraan het veld in Arnhem voldoet, is echter geen gebrek. 'Het veld voldoet aan de eisen van Fifa Two Star, de IRB en de NCAA,' zegt Rob Heusinkveld. Dat het aan de Fifa-eis moet voldoen is duidelijk, maar IRB en NCAA? 'De NCAA is een bond voor American football op Amerikaanse hogescholen. In hun normen is exact omschreven hoe en waar de lijnen en nummers moeten liggen.' Over de kwaliteit van het kunstgras doen ze echter

geen uitspraak. Weinig sporten in de VS hebben een norm waaraan de velden moeten voldoen. 'Dat is, waarschijnlijk, ingegeven door het feit dat partijen aansprakelijk kunnen zijn als er iets misgaat, en doordat ook daadwerkelijk getoetst kan worden aan regels dát het is misgegaan,' stelt Alastair Cox van testinstituut Labosport. Amerika kent nog altijd een aansprakelijkheids-cultuur waarbij partijen elkaar al snel voor het gerecht dagen. Cox is daarom door onder meer de Synthetic Turf Council (STC) en verschillende sportkoepels verzocht te kijken hoe daar verandering in aangebracht kan worden. Zijn streven is om met een set hanteerbare regels te komen waarmee kan worden erkend dat een veld in de VS voldoet aan de gestelde eisen.

Alleen door de lijnen er handmatig in te leggen, krijg je ze echt recht

Het ontbreken van een kwaliteitsstandaard voor kunstgras voor American football noopt FieldTurf AAsportsystems om de standaard van de International Rugby Board te hanteren om de veiligheid en kwaliteit van de installatie te toetsen. 'Rugby en American football hebben veel gemeen als sport. De IRB-standaard voor kunstgras ligt erg dicht bij die voor kunstgras voor voetbal. Het belangrijkste verschil is dat bij rugby er ook de zogenaamde HIC (Head Injury Criteria)-meting plaatsvindt. Daarbij wordt de impact van het vallen van een hoofd op de onderlaag getoetst. Dit moet aan de strengste eisen voldoen om gevaarlijk letsel te voorkomen.' Het veld in Arnhem is daarmee dus waarschijnlijk het eerste American footballveld ter wereld dat is gekeurd. Arnhem Falcons beschikt straks dus over een veilig veld. De consequentie daarvan is bij Jankees Cappon en het Ziekenhuis Rijnstate echter nog niet doorgedrongen. Gevraagd naar een reactie op de vraag of het ziekenhuis er rekening mee heeft gehouden dat het aantal potentiële klanten, in de vorm van geblesseerde American footballspelers, nu zal afnemen, schiet hij eerst in de lach. 'Maar als ziekenhuis hebben we ook een preventieve taak,' is zijn mening.

Veld van de toekomst?

Het veld zal voor VDZ en Arnhem Falcons veel mogelijk maken. 'Het zijn twee vitale verenigingen,' zegt Carlo van der Kraan. Michel van Rijswijk ziet mogelijkheden om sponsors nog

nadrukkelijker aan de American footballvereniging te binden. 'We voeren inmiddels overleg met de Nederlandse en Europese bond om wedstrijden hiernaartoe te halen. Zo willen we het nationale trainingscentrum maken. Bovendien proberen we Europese jeugdkampioenschappen hiernaartoe te halen.' Volgens Van Rijswijk wordt het kunstgras goed ontvangen bij de bonden. 'We zien het altijd op tv bij wedstrijden in de VS, maar nu ziet het er hier ook gelikt uit.' Jankees Cappon mijmert al over een breder gebruik. 'Ik denk dat het ziekenhuis en de gemeente nog maar eens een keer om de tafel moeten gaan zitten om te bespreken hoe we het veld kunnen gebruiken op een wijze die profijt biedt voor beide partijen.'

Het ziekenhuis en de gemeente zullen voorlopig heel wat jaren het veld kunnen gebruiken als de ideeën van Cappon doorgaan. 'Arnhem hanteert een afschrijvingstermijn van tien jaar voor de topklaag en twintig jaar voor de onderbouw,' zegt Carlo van der Kraan. 'Althans, als de regels niet worden gewijzigd.' De kans daarop is echter klein zolang men zelfs in de VS niet over een standaard beschikt. De kans is aannemelijk dat het veld in Arnhem als voorbeeld gaat dienen voor een standaard in de VS. En met een beetje mazzel kunnen de Arnhem Falcons eveneens een voorbeeldfunctie innemen.